

Nr 115.

Ankom till riksdagens kansli den 25 april 1944 kl. 3 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1944/45 till statens organisationsnämnd m. m.

(3:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under sjunde huvudtiteln (punkterna 24 och 25) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1944/45 såsom förslagsanslag under rubriken Statens organisationsnämnd beräkna till Avlöningar 150 000 kronor och till Omkostnader 30 000 kronor.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 226, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 3 mars 1944, föreslagit riksdagen att dels godkänna av föredragande departementschefen förordad avlöningsstat för statens organisationsnämnd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45, dels för nämnda budgetår såsom förslagsanslag anvisa till Statens organisationsnämnd: Avlöningar 253 600 kronor och till Statens organisationsnämnd: Omkostnader 85 300 kronor, dels ock till Organisationsundersökningar m. m. å tilläggsstat II till riksdagen för budgetåret 1943/44 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

Till organisationsundersökningar m. m. anvisade fjolårets riksdag under vårsessionen 100 000 kronor och under höstsessionen ytterligare 50 000 kronor. Under höstsessionen beslöt riksdagen även, att för ledning av organisationsundersökningar inom statsförvaltningen skulle upprättas ett särskilt organ, benämnt statens organisationsnämnd, varjämte riksdagen godkände personalförteckning för nämnden. Genom beslut av Kungl. Maj:t den 10 december 1943 har organisationsnämnden inrättats från och med den 1 januari 1944.

En väsentlig uppgift för organisationsnämnden har förutsatts vara att bidra till rationaliseringsarbetet inom försvarsväsendet.

Kungl. Maj:t har den 4 februari 1944 efter hemställan av chefen för försvarsdepartementet förordnat, att organisationsundersökningar skola verkställas inom försvaret under ledning av en särskild organisationsavdelning — försvarets centrala organisationskommitté — underställd statens organisa-

tionsnämnd, ävensom meddelat föreskrifter rörande kommitténs sammansättning m. m. I samband därmed har Kungl. Maj:t föreskrivit, att sådana inom den militära expeditionstjänstkommittén planerade men icke avslutade arbetsuppgifter, som huvudsakligen avse förvaltningsuppgifter, skola övertagas och fullföljas av försvarets centrala organisationskommitté.

I skrivelse den 18 februari 1944 har *statens organisationsnämnd* gjort framställning om medelsanvisning till nämnden för budgetåret 1944/45 ävensom om tilläggsstatsanslag för innevarande budgetår.

Beträffande sina aktuella arbetsuppgifter har organisationsnämnden därvid bland annat anfört att nämnden och den nämnden underställda försvarets centrala organisationskommitté redan vid början av verksamheten ålagts synnerligen omfattande arbetsuppgifter på försvarsväsendets område, samt att därjämte inom den civila statsförvaltningen organisationsundersökningarna i telegrafverket, statens järnvägar, postverket och domänverket fortsatte.

I fråga om personaluppsättningen och medelsbehovet har nämnden bland annat anfört, att antalet experter hos nämnden, för närvarande sju, varav två med heltidstjänstgöring, hade visat sig otillräckligt. Av nämndens nuvarande experter beräknades fyra, varav en med halvtidstjänstgöring, behöva avdelas för arbetet inom försvarsväsendet. Ytterligare två civila experter vore emellertid erforderliga inom försvaret. Från och med den 1 juli 1944, till vilken tidpunkt militära expeditionstjänstkommittén skulle ha upphört, borde nämnden för fullföljande av denna kommittés arbete övertaga två hos kommittén anställda civila experter. Antalet av nämnden anställda experter komme härigenom att utgöra tio. Avlöningskostnaderna för desamma kunde under nästa budgetår beräknas till 124 000 kronor. Med hänsyn till att Kungl. Maj:t under nästa budgetår kunde komma att anbefalla organisationsundersökningar även på andra områden av statsverksamheten än de nu aktuella samt enär det jämväl åläge nämnden att i den mån så kunde ske utan eftersättande av övriga arbetsuppgifter tillhandagå statsmyndigheterna med råd och upplysningar i frågor som fölle inom nämndens verksamhetsområde, borde ett sammanlagt belopp av 150 000 kronor ställas till nämndens förfogande för avlöningar till experter.

Nämnden har även funnit erforderligt med ytterligare medelsanvisning för innevarande budgetår. Av nämndens framställning jämte erhållna upplysningar i övrigt har härutinnan framgått i huvudsak, att intensifieringen av organisationsundersökningarna inom försvarsväsendet beräknades medföra merkostnader å tillsammans 38 040 kronor, varav i reseersättningar 17 000 kronor. Enär å andra sidan övriga utgifter under innevarande år kunde beräknas till 13 000 kronor lägre belopp än vad som stode till förfogande å reservationsanslaget till organisationsundersökningar m. m., kunde tilläggsanvisningen begränsas till 25 000 kronor.

Departementschefen har anfört följande.

Krisrevisionens upphörande har medfört en avsevärd ökning av organisationsnämndens arbetsuppgifter i fråga om försvarsväsendet. Vidare tillkommer för nämnden en rad omedelbart aktuella arbetsuppgifter till följd av att densamma skall övertaga vissa delar av det utredningsarbete, som nu bedrivs av militära expeditionstjänstkommittén. Med hänsyn till storleken av

försvarsväsendets medelsbehov är det givetvis angeläget, att organisationsnämndens verksamhet omedelbart inriktas på ett tillvaratagande i all den utsträckning som är möjlig av föreliggande besparings- och rationaliseringsmöjligheter på detta område. På grund härav anser jag mig böra tillstyrka en medelsanvisning till organisationsnämnden som avsevärt överstiger vad som ursprungligen beräknats. Kostnaderna för organisationsundersökningarna på det militära området böra, i överensstämmelse med de principer som gälla för motsvarande undersökningar inom den civila förvaltningen, fördelas sålunda, att på organisationsnämnden falla kostnader belöpande på nämndens ledamöter och av denna anställd expertis, medan kostnaderna för försvarets medverkan bestridas från vederbörliga anslag under fjärde huvudtiteln liksom även vissa kostnader för skrivhjälp, expenser m. m. Jag kan här begränsa mig till frågan om de på organisationsnämnden fallande kostnaderna.

Såsom i årets statsverksproposition förutsatts bör medelsanvisningen till organisationsnämnden för nästa budgetår uppdelas på ett avlönings- och ett omkostnadsanslag. Avlöningsstaten bör i vanlig ordning godkännas av riksdagen. Staten bör upptaga en ordinariepost, en arvodespost, en icke-ordinariepost och en post till rörligt tillägg.

Anslagsposten till avlöning till ordinarie tjänsteman bör upptaga avlöningskostnaderna exklusive rörligt tillägg och kristillägg för nämndens ordförande och chef. I enlighet härmed bör posten bestämmas till 24 800 kronor.

Från en anslagspost till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, bör i första hand bestridas ersättning till andra ledamöter av nämnden än ordföranden. Ordföranden uppbär utöver sin avlöning som ordinarie tjänsteman icke någon ersättning för sitt ledamotskap. Kanslichefen, vilken jämväl är förordnad som ledamot i nämnden, uppbär icke heller särskild ersättning härför utöver sitt arvode som kanslichef. Den militäre ledamoten av nämnden, som tillika är förordnad att vid förhinder för ordföranden i hans ställe föra ordet i nämnden och som därjämte är, utan särskild ersättning, förordnad till ordförande i den nämndens underställda försvarets centrala organisationskommitté, äger enligt beslut av Kungl. Maj:t denna dag uppbära ett månadsarvode av 350 kronor, alltså för år räknat 4 200 kronor. Därjämte åtnjuter sistnämnde ledamot ersättning för mistade avlöningsförmåner med ett belopp av 20 498 kronor, inberäknat rörligt tillägg och kristillägg, vilken ersättning i sin helhet synes böra bestridas från denna anslagspost. Envar av de fyra övriga ledamöterna uppbär ett månadsarvode av 200 kronor. Årskostnaden för dessa arvoden utgör alltså $(4 \times 12 \times 200 =)$ 9 600 kronor. I arvodesposten bör jämväl inräknas till kanslichefen nu utgående ersättning, 17 055 kronor. Kungl. Maj:t torde därutöver böra äga möjlighet att disponera denna anslagspost för att bereda ledamot av nämnden ersättning för särskilt utredningsuppdrag i den mån så kan befinnas erforderligt. Något särskilt belopp för detta ändamål synes icke behöva inräknas i arvodesposten. I stället torde posten få upptagas förslagsvis. Med utgångspunkt från det nu anförda beräknar jag posten till $(4\,200 + 20\,498 + 9\,600 + 17\,055 =)$ i runt tal 51 400 kronor.

Från en anslagspost till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal böra bestridas kostnaderna för nämndens tjänstemän i övrigt ävensom för tillfälliga sakkunniga och tillfällig biträdeshjälp. Nämnden har för experter beräknat 150 000 kronor. Nämndens beräkningar härutinnan anser jag mig kunna godtaga med hänsyn till den avgörande betydelsen för

organisationsundersökningarnas effektivitet, att expertis på olika områden står till nämndens förfogande i tillräcklig utsträckning. Likaså kan jag godtaga nämndens beräkning av avlöningskostnaderna för en assistent med 7 800 kronor, för skrivbiträden med 13 000 kronor och för tillfälliga sakkunniga med 5 000 kronor. Icke-ordinarieposten bör i enlighet härmed bestämmas till (150 000 + 7 800 + 13 000 + 5 000 =) 175 800 kronor. Med hänsyn till ovissheten om omfattningen av nämndens arbetsbörda för nästa budgetår torde posten bära upptagas förslagsvis och maximeras av Kungl. Maj:t.

Från posten till rörligt tillägg bör bestridas kostnaden för sådant tillägg till ordföranden, utgörande i runt tal 1 600 kronor.

I enlighet härmed bör avlöningsanslaget för nästa budgetår upptagas med (24 800 + 51 400 + 175 800 + 1 600 =) 253 600 kronor.

Mot nämndens beräkningar av *omkostnaderna* för nästa budgetår har jag intet att erinra. I enlighet härmed bör omkostnadsanslaget upptagas till 85 300 kronor, varav 300 kronor för sjukvård m. m., 75 000 kronor för reseersättningar och 10 000 kronor för expenser. Av det för expenser beräknade beloppet bära 2 600 kronor avses för bränsle, lyse och vatten och återstoden, 7 400 kronor, för övriga expenser.

Med hänsyn till angelägenheten av att organisationsundersökningarna inom försvaret icke försenas vill jag även tillstyrka att under rubriken Organisationsundersökningar m. m. för innevarande budgetår anvisas ett tilläggsstatsanslag av 25 000 kronor.

Utskottet.

Med hänsyn till den avsevärda omfattningen av organisationsnämndens arbetsuppgifter har utskottet ansett sig bära tillstyrka medelsanvisning för dess verksamhet under nästa budgetår i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag. Jämväl förslaget att för innevarande budgetår anvisa ett tilläggsanslag av 25 000 kronor för att undvika försening av organisationsundersökningarna inom försvaret tillstyrker utskottet.

Under återopande härav får utskottet, som ej heller i övrigt funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställa,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens organisationsnämnd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	kronor	24 800
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	»	51 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	175 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	1 600
	<u>Summa kronor</u>	253 600;

b) för budgetåret 1944/45 under sjunde huvudtiteln såsom förslagsanslag anvisa

1) till *Statens organisationsnämnd: Avlöningar* 253 600 kronor;

2) till *Statens organisationsnämnd: Omkostnader* 85 300 kronor;

c) till *Organisationsundersökningar m. m. å tilläggsstat II* till riksstaten för budgetåret 1943/44 under sjunde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

Stockholm den 25 april 1944.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Joh. Nilsson* i Malmö, *Oscar Olsson, Sven Larsson, Bernhard Nilsson, Bäckström, Bäcklund, Holmström, Heiding, Gustaf Karlsson, Gustav Emil Andersson* och *Rosenberg*; samt

från andra kammaren: herrar *Törnkvist, Skoglund* i Doverstorp, *Eriksson* i Stockholm, *Svensson* i Grönvik, *Bergström, Andersson* i Prästbol, *Ward, Olsson* i Kullenbergstorp, *Nilsson* i Steneberg, fru *Alvén*, herrar *Åkerström* och *Eriksson* i Frägsta.
